

กลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

โดย
ครูพิมพ์พร ชาน่าน

อาณาจักรธนบุรี

การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

โครเอ่ย

1. บุคคลในภาพคือใคร

- สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

2. มีความสำคัญอย่างไร

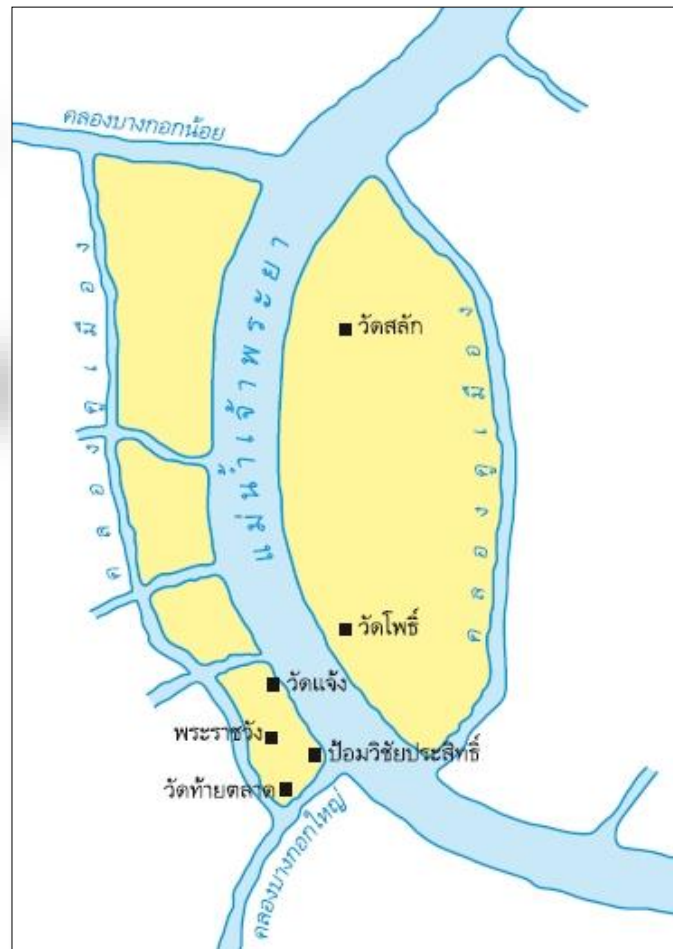
- ทรงเป็นผู้กอบกู้เอกราชจากพม่า และสถาปนาอาณาจักรธนบุรี

หลังเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ใน พ.ศ. 2310
อีก 7 เดือนต่อมาพระเจ้าตากกอบกู้เอกราชได้สำเร็จ
และย้ายมาตั้งราชธานีใหม่ที่กรุงธนบุรี

1. พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

1.1 การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

แผนที่กรุงธนบุรี
สองฟากแม่น้ำ
เจ้าพระยา

1. พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

1.1 การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชปราบดาภิเษก
เป็นพระมหากษัตริย์แล้ว ทรงเห็นว่ากรุงศรีอยุธยา
ถูกทำลายจนหมดสิ้น และมีบริเวณกว้างยากที่จะบูรณะดั้งเดิม
ไม่เหมาะที่จะใช้เป็นราชธานีต่อไป และทรงเห็นว่า
เมืองธนบุรีเหมาะสมกว่า ด้วยเหตุผลดังนี้

1. พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

1.1 การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

เป็นเมืองขนาดเล็กเหมาะกับกำลังพลของพระองค์
มีป้อมปราการมั่นคง ใช้ป้องกันศัตรูที่ยกมาทางเรือได้

เป็นเมืองหน้าด่านคุมเส้นทางออกทะเล ช่วยป้องกันหัวเมืองทางเหนือ
ไม่ให้ช้ออาวุธจากต่างประเทศได้โดยตรง

ตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำ ติดต่อกำขายกับต่างประเทศ
ได้สะดวกกว่ากรุงศรีอยุธยา

1. พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

1.1 การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

มีวัดวาอารามอยู่แล้วหลายวัด ไม่ต้องสร้างใหม่

มีที่ดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ทำนา ทำสวน ทำไร่

กิจกรรม ถูกหรือผิด

X

1. พระมหากษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งกรุงศรีอยุธยาคือ สมเด็จพระเจ้า

อู่ทุมพร

→ สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ

X

2. พระยาตากประกาศตนเป็นเจ้าที่เมืองจันทบุรี → เมืองระยอง

✓

3. กองทัพพระเจ้าตากตีฝ่าวงล้อมของพม่าไปตั้งมั่นที่เมืองจันทบุรี

✓

4. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงสถาปนากรุงธนบุรีขึ้น เนื่องจากเป็นเมืองขนาดเล็ก เหมาะกับกำลังพลของพระองค์

✓

5. เมืองธนบุรีตั้งอยู่ใกล้ปากน้ำสะดวกแก่การติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ

คำถามทบทวน

เพราะเหตุใดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงย้ายราชธานีมาตั้งที่กรุงธนบุรี

เพราะพระองค์ทรงเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาถูกทำลายไปมากเกินกว่าที่จะบูรณะได้ในเวลาอันสั้น ราษฎรอดอยาก แร่นแค้น ข้าศึกรู้จุดอ่อนของสภาพภูมิประเทศของกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างดี ทำให้ยากแก่การป้องกันภัยหน้า นโยบายในการฟื้นฟูอาณาจักรขึ้นใหม่ อย่างแรก คือ ทรงมองหาราชธานีใหม่ที่เหมาะสมกว่า และทรงเห็นว่ากรุงธนบุรีเป็นเมืองที่เหมาะสมที่สุดเพราะมีปัจจัยที่สำคัญ คือ กรุงธนบุรีเป็นเมืองขนาดเล็กพอที่กำลังทหารจะช่วยป้องกันได้ อีกทั้งยังมีป้อมปราการที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตั้งอยู่ริมแม่น้ำสามารถใช้ป้องกันการบุกรุกของข้าศึกที่มาทางเรือได้เป็นอย่างดี

สรุปความรู้

- หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2310 พระยาตากเป็นผู้นำในการกอบกู้เอกราชได้สำเร็จ แล้วปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ 4 แต่คนทั่วไปเรียกพระองค์ว่า สมเด็จพระเจ้าตากสิน ต่อมาทรงได้รับยกย่องเป็นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
- สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงย้ายราชธานีจากกรุงศรีอยุธยามาอยู่ที่กรุงธนบุรีด้วยเหตุผลดังนี้
 - เป็นเมืองขนาดเล็กเหมาะกับกำลังพลของพระองค์
 - เป็นเมืองหน้าด่านคุมเส้นทางออกทะเล
 - ตั้งอยู่ใกล้ปากน้ำ สะดวกแก่การติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ
 - เป็นเมืองเก่ามีวัดอยู่แล้วหลายวัด ไม่ต้องสร้างใหม่
 - มีพื้นดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก

สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับพัฒนาการของอาณาจักรนบุรี
เรื่อง การปราบชุมนุมต่าง ๆ
และการทำศึกป้องกันและขยายอาณาจักร